

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Kristina Maimann
Otsuse tegemise aeg ja koht	28. jaanuar 2016, Tallinn
Haldusasja number	3-15-1634
Haldusasi	Eremka OÜ kaebus Kernu Vallavalitsuse 02.06.2015 korralduse nr 293 „Raieloa väljastamisest keeldumine“ tühistamiseks ja Kernu Vallavalitsuse kohustamiseks vaadata raieloa taotlus uuesti läbi.
Menetlusosalised	Kaebuse esitaja – Eremka OÜ (registrikood 10898261), volitatud esindaja vandeadvokaat Indrek Veso; Vastustaja – Kernu vald, volitatud esindaja Andres Pitka;
Asja läbivaatamise vorm	Kirjalik menetlus
Resolutsioon	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahuldada kaebus osaliselt. 2. Tunnistada Kernu Vallavalitsuse 02.06.2015 korralduses nr 293 „Raieloa väljastamisest keeldumine“ põhjenduste ja kaalutluste märkimata jätmine õigusvastaseks. 3. Jätta tühistamis- ja kohustamisnõue rahuldamata. 4. Mõista vastustajalt Eremka OÜ kasuks välja menetluskulud summas 144 eurot. Muus osas jäävad menetluskulud menetlusosaliste enda kanda.
Edasikaebamise kord	Kohtuotsuse peale on õigus hiljemalt 29.02.2016 esitada apellatsioonkaebus Tallinna Ringkonnakohtule. Kui apellant ei ole apellatsioonkaebuses märkinud, et soovib asja arutamist kohtuistungil, eeldatakse, et ta on nõus kirjaliku menetlusega. Vastuapellatsiooni võib esitada 14 päeva jooksul apellatsioonkaebuse kättetoimetamisest arvates vastuapellatsioonkaebuse esitajale või ülejäänud apellatsioonitähataja jooksul, kui see on pikem kui 14 päeva.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Eremka OÜ-le (edaspidi *kaebaja*) kuulub 2 hektari suurune Metsavainu nimeline kinnistu (kinnistusraamatu registriosa number 8934402; edaspidi *kinnistu*) asukohaga Harjumaa, Kernu vald, Allika küla, Metsavainu. Kinnistu sihtotstarve on elamumaa.

2. Kaebaja esitas 20.05.2015 Kernu Vallavalitsusele (edaspidi *vastustaja*) raieloa taotluse kinnistult kuivanud puude ja viie kuuse, mille rinnasdiameeter on üle 13 cm, raiumiseks. Taotluse kohaselt ei kavanda kaebaja kinnistul ehitustegevust ning raie põhjuseks on tuuleheitest ja põdrakahjustustest tingitud puude halb tervislik olukord.

3. Vastustaja 02.06.2015 korraldusega nr 293 „Raieloa väljastamisest keeldumine“ (edaspidi *korraldus nr 293*) leiti, et kaebaja eesmärgiks on uuendusraie teostamine ning raieloa andmise välistab korralduse andmisel kehtinud Kernu Vallavolikogu 19.01.2006 määruse nr 1 „[Kernu valla heakorraeeskiri](#)“ (edaspidi *heakorraeeskiri*) § 15 punkt 3.

4. Eremka OÜ esitas 26.06.2015 Tallinna Halduskohtule kaebuse korralduse nr 293 tühistamiseks ning kaebaja kohustamiseks vaadata kaebaja 20.05.2015 raieloa taotlus uuesti läbi.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD

5. Kaebaja seisukohad:

5.1. Kaebaja ei taotle uuendusraiet. Kaebaja soovis raiuda elamumaa otstarbega kinnistul kuivanud puid ja viis kuuske. Kinnistu asub maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistute keskel, kus Kernu valla tiheasutusala raiepiirangud ei kehti. Kaebaja kinnistule kehtivad heakorraeeskirja 5. peatüki kitsendused aga üksnes seetõttu, et kaebaja kinnistu on elamumaa sihtotstarbega.

Vastustaja käitumine ja korraldus nr 293 on vastuolulised, kuna vastustaja keskkonnanõunik Tõnu Vabrit väljendas nõusolekut kinnistul kavandatava raietegevuse lubamiseks. Ilma positiivse tagasisideta ei oleks kaebaja töid kavandanudki. Sel põhjusel on vastustaja käitumine ja korraldus nr 293 vastuolulised.

5.2. Korraldus nr 293 on õigusvastane, kuna selle andmisel on väärtalt kohaldatud heakorraeeskirja § 15 p-i 3; selle andmisel ei ole teostatud kaalutusõigust ning see on põhjendamispuudustega.

Korralduses nr 293 viidatud heakorraeeskirja § 15 p 3 ei kohaldu, kuna 5 kuuse raiumisel ei väheneks kinnistu kõrghaljastuse või metsa osakaal kinnistul üle 50%. Samas on vastustaja just eelviidatud sättele tuginenud ning seejuures ei ole vastustaja põhjendanud eelviidatud heakorraeeskirja sätte ja kaebaja raiemahu seost.

Korraldusest nr 293 ei nähtu, et raie keeldumise põhjuseks oli 2010. aastal Kernu Vallavalitsuse 02.11.2010 korraldus nr 456, millega lubati kaebajal raiuda ca 71% kinnistul kasvavast metsast (s. o 420 tihumeetrit). Seejuures ei näinud 2010. aastal vastustaja probleemi heakorraeeskirja § 15 p-s 3. Ka ei ole tuginemine korraldusele nr 456 usutav põhjusel, et ajaline mõõde ei tulene heakorraeeskirjast ning sellele tugines vastustaja alles kohtule vastates. Kuivõrd korralduses nr 293 ei ole raie lubamisest keelamist sisuliselt põhjendatud, ei nähtu sellest ka kaalutusõiguse sisuline teostamine.

6. Vastustaja seisukohad:

6.1. Raie keelamisel võttis vastustaja aluseks 02.11.2010 korralduse nr 456 „Raieloa väljastamine“ (edaspidi *korraldus nr 456*), mille andmise aluseks oli kaebaja 26.10.2010 taotlus.

Korraldusega nr 456 anti luba raiuda lagedaks kinnistu edelaosa ning kokku 420 tihumeetrit puitu (s.t 71% kinnistul asuvast metsast). Kui iga järgneva raieloa taotluse läbivaatamisel tuleks arvestada ainult sel hetkel kinnistul asuvat metsa (kõrghaljastust), arvestamata eelmise raieloa

alusel tehtud raiet, muutuks heakorraeskirja § 15 p-s 3 sisalduv regulatsioon mõttetuks ning kõik maatükid võiks järjestikku raielube taotledes tühjaks raiuda.

6.2. Kaebajaga võib nõustuda, et uuendusraie mõistet kaebaja 20.05.2015 raieloa taotlus ei sisalda, mistõttu ei ole korraldus nr 293 selles osas asjakohane, see ei olnud raieloa väljastamisest keeldumise aluseks. Raieloa keeldumise aluseks oli asjaolu, et kaebaja oli juba kinnistul üle 50% kasvavast metsast maha raiunud.

6.3. Kui kaebaja sooviks on tegeleda kinnistul metsa majandamisega, siis tuleks kaebajal loobuda kinnistule elamu püstitamise kavatsusest, taotleda Kernu Vallavalitsuse 07.12.2010 korralduse nr 527 „Projekteerimistingimuste määramine“ kehtetuks tunnistamist ning maaüksusele maatulundusmaa sihtotstarbe määramist. Sel juhul kohalduks kinnistule metsaseadus. Kinnistule maatulundusmaa sihtotstarbe määramine oleks kooskõlas ka Kernu valla üldplaneeringuga.

KOHTU PÕHJENDUSED

7. Tuginedes menetlusosaliste seisukohtadele ja kohtumenetluses esitatud tõenditele, leiab kohus, et otsus on õigusvastane osas, millega jäeti otsuse põhjendavas osas märkimata kaalutlused, miks raieloa taotlus rahuldamata jäeti.

Vaatamata otsuse formaalsele õigusvastasusele, tuleb tühistamiskaebus kooskõlas HMS §-ga 58 jätta rahuldamata, kuna vastustaja on kohtumenetluses näidanud ära, millistele asjaoludele tuginedes otsuseni jõuti ning tõendanud oluliste asjaolude kaalumist. Tühistamisaotluse rahuldamata jätmise korral jääb rahuldamata ka kohustamisnõue.

Riigikohtu 29.11.2012 lahendis asjas nr [3-3-1-29-12](#), millega muudeti senist praktikat, on leitud, et kohus võib sellises olukorras üle minna õigusvastasuse tuvastamisele, mis on tühistamisnõude rahuldamise üheks eelduseks.

Kohus jõudis menetluse käigus veendumusele, et otsuse tegemisel on vastustaja lähtunud nendest alusandmetest ja kaalutlustest, millele vastustaja kohtule esitatud menetluskirjeldustes tugineb. Seega saab pidada ilmselgeks, et otsuse tühistamine ja vastustaja kohustamine uue otsuse tegemiseks, ei tooks kaasa teistsugust otsustust ning kaebaja ei saavutaks oma eesmärki. Tegemist ei ole keerulise kaalutusotsusega.

8. Vaidlust ei ole, et:

- kinnistule kohalduvad heakorraeskirja 5. peatüki kitsendused (kaebuse punkt 2.3; lk 4);
- kaebaja 26.10.2010 raieloa taotluse (lk 29) alusel andis vastustaja korralduse nr 456 (lk 31), mille alusel oli kaebajal õigus kinnistul raiuda 420 tihumeetrit puitu, mis moodustas ca 71% metsast;
- 26.10.2010 taotluses märkis kaebaja raie teostamise põhjusena „kinnistule valguse andmine (avaruse). Elamumaale sobivama keskkonna kohandamine“ . (lk 29);
- korralduse nr 456 alusel on raietööd teostatud;
- kinnistule on väljastatud projekteerimistingimused Kernu Vallavalitsuse 07.12.2010 korraldusega nr 527 „Projekteerimistingimuste määramine“ (edaspidi *korraldus nr 527*; lk 28).

9. Kohus leiab, et kaebaja 26.10.2010 raieloa taotlusega, korraldusega nr 456 ja nr 527 on tõendatud, et kaebaja soovis kinnistul teostada algselt puude raiumist elamu ehitamiseks. Asjaolu, et vastustaja lubas korraldusega nr 456 raiuda üle 50% puudest ei oma korralduse nr 293 õiguspärasuse väljaselgitamisel tähendust. Samuti ei oma tähendust asjaolu, et kaebaja on enda sõnul loobunud elamu ehitamise plaanist.

Asjas omab tähendust asjaolu, et viidates elamu ehitamise soovile on korralduse nr 456 alusel raiutud ca 71% kinnistul kasvavast metsast. Kaebaja maatükile, millele on määratud elamuehituseks projekteerimistingimused, ei kohaldu metsaseadus, kuivõrd tegemist on elamumaaga.

10. Kaebaja hinnangul ei vasta korraldus nr 293 haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 56 nõuetele ning sellest ei nähtu korralduse andmise kaalutlused. HMS § 56 lg 1 kohaselt peab kirjalik haldusakt ja soodustava haldusakti andmisest keeldumine olema kirjalikult põhjendatud. Haldusakti põhjendus esitatakse haldusaktis või menetlusosalistele kättesaadavas dokumendis.

Kohus nõustub kaebajaga, et korraldus nr 293 andmisel on rikutud HMS § 56 nõudeid ning sellest ei nähtu, kuidas korralduses viidatud raieloa andmisest keeldumise õiguslik alus (s.t heakorraeeskirja § 15 p 3) on käesoleval juhul asjakohane. Seega on korraldus formaalselt õigusvastane. Samas ei ole tegemist siiski sellise minetusega, mis tingiks kaevatava korralduse tühistamise ning vastustaja kohustamise vaadata kaebaja raieloa taotlus uuesti läbi.

HMS § 58 sätestab, et haldusakti kehtetuks tunnistamist ei saa nõuda üksnes põhjusel, et haldusakti andmisel rikuti menetlusnõudeid või et haldusakt ei vasta vorminõuetele, kui eelnimetatud rikkumise ei võinud mõjutada asja otsustamist. Riigikohus on 29.11.2012 asjas nr 3-3-1-29-12 (otsuse punkt 20) märkinud, et kohus võib haldusakti kontrollimisel arvestada haldusorgani poolt kohtumenetluse käigus esitatud põhjendust, kui kohus on veendunud, et haldusorgan lähtus sellest põhjendusest haldusakti andmisel.

11. Kohtu hinnangul ei ole praegusel juhul kahtlust, et vastustaja tugines korralduse nr 293 andmisel asjaolule, et korralduse nr 456 alusel on ehitamise soovile viidates juba kinnistul kasvanud metsast 71% raiutud. Tegemist on faktilise alusega, mis korralduse andmise ajal esines. Kohtu hinnangul oli antud juhul lubatav esitada sellekohased tõendid kohtumenetluses. Kõnealune fakt ei saanud olla kaebajale teadmata.

12. Kaebaja leiab, et heakorraeeskirjast ei tulene, et uue raieloa taotluse menetlemisel tuleb heakorraeeskirja § 15 p 3 kohaldamisel lähtuda ka eelnevalt toimunud raietest ning et raieloa taotluse menetlemisele tuleb lähtuda taotluse esitamisel kinnistul olevast olukorrast.

Kohus sellise käsitlemisega ei nõustu. Kuigi heakorraeeskirjas ei ole sõnaselgelt märgitud, et arvestada tuleb kinnistul varem toimunud raieid, siis tuleneb see heakorraeeskirja § 15 p-i 3 sõnastusest ja mõttest, mille kohaselt elamu püstitamiseks täielikult või osaliselt metsastatud alale võib kinnistult raiuda kuni 50% katastriüksusel asuvast metsast.

Asjaolu, et kaebaja on enda sõnul loobunud ehitise püstitamisest ei anna alust asuda seisukohale, et heakorraeeskirja § 15 p 3 ei kohalduks. Samuti ei muuda kaebaja väide ehitise püstitamisest loobumise kohta tõsiasja, et vastustaja on korraldusega nr 456 andnud kaebajale kinnistul asuva metsa raieõiguse ehitamise eesmärgil.

Kaebaja käsitus heakorraeeskirja § 15 p-st 3, mille kohaselt ei tule kinnistut ja sellel toimuvat/toimunud tegevust vaadata ühtse tervikuna, viiks absurdini ning oleks vastuolus normi eesmärgiga, mille kohaselt tiheasutusosalal võib elamu püstitamiseks raiuda kuni 50% kõrghaljastusest või metsast. Eesmärgiks on olulises osas puude säilitamine. Kaebaja tõlgendusest lähtudes võiks järjestikuste raieloa taotluste alusel teostada kinnistul sisuliselt lageraie, kuivõrd puude raiumine iga raieloa taotluse alusel oleks lubatud kuni 50% ulatuses.

13. Eelnevale tuginedes on kohus seisukohal, et korraldus nr 293 on vaatamata formaalsele õigusvastasusele (põhjendamispuudused) siiski materiaalselt õiguspärane ja selle tühistamiseks puudub alus.

Olukorras, kus kaebaja kinnistu on elamumaa sihtotstarbega ning kinnistule on kavandatud elamu rajamine, ei ole vastustajal heakorraeskirjale viidates võimalik teistsuguse sisuga otsuse tegemine.

14. Vastustaja on kaebajale välja pakkunud lahenduse, kuidas oleks võimalik kinnistul metsa majandamisega tegeleda (taotleda korralduse 527 kehtetuks tunnistamist ja maa sihtotstarbe muutmist), kuid need sammud eeldavad kehtiva õiguse kohaselt kaebaja vastavasisuliste taotluste esitamist.

15. Kaebus tuleb rahuldada osaliselt.

16. Halduskohtumenetluse seadustiku (edaspidi *HKMS*) § 108 lg 1 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Kaebuse osalisel rahuldamisel jagab kohus menetluskulud proportsionaalselt kaebuse rahuldatud osaga (*HKMS* § 108 lg 2).

Arvestades, et kohus jättis küll rahuldamata kaebaja taotlused korralduse nr 293 tühistamiseks ja vastustaja kohustamiseks vaadata kaebaja raieloa taotlus uuesti läbi, tuleb menetluskulude jagamisel lähtuda asjaolust, et kohus tunnistas korralduse nr 293 formaalselt õigusvastaseks, kuna puudusid põhjendused. Vastustaja poolt vaidlusaluse haldusakti motiveerimata jätmise tõi kaasa kaebaja kohtusse pöördumise. Põhjenduste puudumine muutis kaebaja jaoks haldusakti sisulise õiguspärasuse hindamise keerukamaks.

Kohus leiab, et sellisel juhul on põhjendatud jätta menetluskulud osaliselt vastustaja kanda.

Kaebaja taotles menetluskulude väljamõistmist summas 576 eurot (lk 42 pöördel). Lisatud on nõutavad dokumendid (õigusabikulu kohta arve koos aruandega, lk 44, sh pöördel; riigilõivu ja õigusabikulu tasumist tõendavad maksekorraldused, lk 43 ja 45).

Kohus peab põhjendatuks mõista vastustajalt kaebaja kasuks välja menetluskulud 25% ulatuses ehk summas 144 eurot (sh riigilõivu osa).

/allkirjastatud digitaalselt/
Kristina Maimann